PLATFORMA TRI SLOBODE

SLOBODA UDRUŽIVANJA
SLOBODA OKUPLJANJA
SLOBODA IZRAŽAVANJA

Građanske Inicijative

Tri slobode pod lupom

Prikaz slučajeva kršenja sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja u Srbiji 1-15. septembar 2019. godine

Sloboda izražavanja

Novinar Darko Mitrović prijavio je nadležnim organima pretnje koje je dobio putem društvene mreže Instagram kojima mu se poručuje da će se „ sresti u tami“. Iako je prvu pretnju dobio i prijavio krajem avgusta, policija još uvek nije identifikovala učinioca. Zahtev za hitnom istragom ovog slučaja i zaustavljanjem progona novinara istakli su i „Reporteri bez granica“ koji su zaključili da napadi na novinare ne smeju biti tolerisani. Pretnje sa kojima se novinari suočavaju predstavljaju svakodnevicu u njihovom poslu, a ta praksa se naročito pogoršala usled sve učestalijih napada vlasti na određene medije ili novinare pojedinačno.

Novinarki Suzani Trninić otkazan je ugovor o radu od strane Televizije “Prva”, a prethodno je ukinuta emisija “Odgovori” koju je uređivala na toj televiziji, jedna od retkih emisija na televizijama sa nacionalnom frekvencijom u kojoj gosti nisu bili samo oni koji podržavaju aktuelnu vlast, već je u značajnoj meri mogla da se čuje i druga strana i da se uputi kritika aktuelnom režimu. Tim povodom je izjavila da nije iznenađena onim što se desilo, jer je na osnovu nove uređivačke politike bilo jasno da za nju nema mesta na toj televiziji. Podsećamo da ovo nije prvi slučaj skidanja sa programske šeme emisija uglednih novinara na ovoj televiziji o čemu svedoči slučaj ukidanja poslednje epizode emisije “ Veče sa Ivanom Ivanovićem”. Do drastične promene uređivačke politike došlo je nakon što je u decembru 2018. godine tu televiziju kupio Srđan Milovanović, brat visokog funkcionera Srpske napredne stranke.

Sa programske šeme Televizije Prva ukinuta je emisija “Život priča”, čiji je autor i voditelj Tatjana Vojtehovski, novinarka koja je aktivno kritikovala postupke aktuelne vlasti. Vojtehovski je često bila meta napada i pretnji, zbog čega je krajem 2018. godine uhapšeno jedno lice, a mesec dana pre ukidanja emisije upravo na Televiziji Prva je predsednik Aleksandar Vučić izjavio da se u toj emisiji sprovodi “najbrutalnija kampanja protiv njega”, ali da zbog toga niko nikada “nije pravio problem”.

Profesorke u gimnaziji u Beloj Crkvi Marija Petrović Stanković i Mirjana Mitrović ostale su bez posla nakon što su odbile da učestvuju u akciji „botovanja“ (pisanje komentara na vestima portala u korist vladajuće stranke i protiv političkih protivnika) i da idu na mitinge vladajuće stranke. Profesorka Mitrović

je rekla da je od direktorke škole dobila uputstvo da se obrati predsedniku Skupštine opštine Marjanu Aleksiću koji je od nje kasnije zahtevao da se uključi u promovisanje Srpske napredne stranke. Nakon što je to odbila ostala je bez posla. Bivša direktorka Mirjana Pančić Budžek rekla je da se sa tog mesta povukla jer je trpela pritiske zbog odbijanja da zapošljava ljude po kriterijumu stranačke pripadnosti, a da je najviše pritisaka trpela od predsednika opštine Darka Bogosavljevića.

Sloboda udruživanja

Dečijem centru iz Zaječara, koji se bavi inkluzijom dece sa daunovim sindromom i paralizom, preti izbacivanje iz prostorija koje koriste na osnovu ugovora o zakupu zaključenim sa gradom Zaječarom. Iako je ugovor zaključen na period od 10 godina, gradska uprava je 2017. godine udruženju poslala zahtev da napusti prostorije zbog navodno „nenamenskog korišćenja". Trenutno je postupak pred Apelacionim sudom, a pritisci se svakodnedno nastavljaju. Razlog tome je sukob između istaknute aktivistkinje Selene Ristić- Vitomirović i sadašnjeg gradonačelnika Boška Ničića. Prema njenim rečima, sadašnji gradonačelnik joj je pre više od 10 godina obećao „ da će sva vrata u Zaječaru da joj zatvori, a da će ona da sedi na kamenu i prosi".Gospodin Ničić je inače dugogodišnji gradonačelnik kome nije nepoznata praksa prelaska u stranke koje su na vlasti. Na poslednje održanim izborima u Zaječaru svoju kampanju je bazirao na tome da predstavlja opoziciju Srpskoj naprednoj stranci, a nedugo nakon završetka izbora je istoj pristupio i postao član Predsedništva SNS. Na ovaj način se nastavlja pritisak organa vlasti na rad OCD i unosi dodatna nesigurnost jer se otvaraju vrata za uskraćivanje stečenih prava na osnovu proizvoljnog tumačenja i politički ili lično motivisanog animoziteta.

Komisija za sprovođenje Konkursa za finansiranje programa od javnog interesa u oblasti zaštite potrošača za 2019. godinu. odbilo je prijavu organizacije civilnog društva „Narodni parlament" zbog neuredno podnete prijave, uz obrazloženje da „stranice prijave nisu uvezane". "Narodni parlament" je OCD koji je u period 2016-2019. godine sprovodilo projekat potrošačkog savetovališta Jugoistočne Srbije pomažući građanima da ostvare individualna potrošačka prava. Na osnovu njihove aktivnosti i pomoći pokrenuti su brojni postupci zaštite prava potrošača Nedodeljivanjem sredstava ozbiljno je doveden u pitanje nastavak njihovog rada na tom polju, a imajući u vidu da druge organizacije nisu bile ni blizu tako aktivne u ovoj oblasti, ozbiljno se ugrožava mogućnost zaštite prava potrošača u Srbiji.

Etički odbor državnog veća tužilaca pokrenuo je disciplinski postupak protviv Gorana Ilića, zamenika Republičkog javnog tužioca i zamenika predsednika Veća državnih tužilaca i još troje članova Veća na osnovu tekstova u tablodima koji ih optužuju za druženje sa pripadnicima kriminalnih organizacija. Postupak je pokrenut nakon objavljivanja fotografija navodnih gostiju na rođendanskoj proslavi jednog od okrivljenih, Stanislava Dukića. Na ovaj način, vođenjem postupaka putem medija i javnim prokazivanjem nastavlja se pritisak na članove "Udruženja javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije" I "Centre za pravosudna istraživanja" koje su na udaru od strane GONGO organizacija zbog iznošenja kritičkih stavova u pogledu stanja u pravosudnom sistemu Srbije.

Sloboda okupljanja

Jedan od istaknutijih članova inicijative „Ne da(vi)mo Beograd", Dobrica Veselinović, dobio je poziv na izdržavanje kazne zatvora u trajanju od 20 dana na osnovu presude prekrašajnog suda zbog

organizovanja protesta nakon rušenja objekata u Savamali iako je prethodno platio novčanu kaznu koja mu je tom presudom izrečena. Ovaj slučaj predstavlja nastavak pokušaja institucionalnog zastrašivanja i vršenja pritisaka na aktiviste , o čemu svedoče brojni pokrenuti sudski procesi protiv organizatora građanskih protesta koji za cilj imaju efektivno ograničavanje slobode okupljanja.

Neposredno uoči održavanja "Parade ponosa" koja je ove godine održana pod parolom "Ne odričem se " grupa nacionalista pokušala je da spreči održavanje skupa uključivanjem u kolonu u kojoj su se kretali učesnici "Prajda". Okupljeni su nosili parole čija sadržina je bila usmerena protiv pripadnika LGBT zajednice, a tom prilikom je došlo i do sukoba sa pripadnicima Žandarmerije. Sama manifestacija je protekla bez većih incidenata, čemu naročito doprinosi činjenica da je "Prajdu" prisustvovala i predsednica Vlade, Ana Brnabić, a bilo je očigledno i prisustvo velikog broja policajaca koji su obezbeđivali skup. S druge strane organizatori tvrde da su primili veliki broj pritužbi građana kojima su pripadnici policije onemogućili da učestvuju na Paradi kao i na neprimerene komentare kojima su bili izloženi od strane organa zaduženih za očuvanje javnog reda i mira.

Studenti okupljeni u udruženju "1 od 5 miliona" zauzeli su zgradu Rektorata Univerziteta u Beogradu i zahtevaju hitnu smenu i poništenje doktorata ministra finansija Siniše Malog za koji brojni pripadnici akademske zajednice i univerzitetski profesori tvrde da je plagiran. Tokom njihovog boravka u zgradi Rektorata, ispred i unutar zgrade okupila se grupa pristalica vladajuće stranke koji su uvredama i parolama vređali studente, a bilo je i pokušaja fizičkog prekidanja okupljanja. Kako je rečeno od strane samih učesnika kontra skupa, oni su na mesto došli na poziv ljudi iz Srpske napredne stranke. Nakon brojnih verbalnih napada na učesnike građanskih protesta koji su dolazili od strane najviših državnih zvaničnika, sve prisutnija je praksa pokušaja fizičkog ometanja okupljenih građana čime se ozbiljno dovodi u pitanje ne samo sloboda okupljanja već i fizička bezbednost učesnika.